

УДК 378.6

Розвиток Українського державного університету залізничного транспорту: досягнення і перспективи

Сергій Панченко,
доктор технічних наук, професор, ректор,

Віктор Астахов,
кандидат технічних наук, доцент, проректор,
Український державний університет залізничного транспорту, Харків

В сфері української освіти і науки відбуваються важливі реформи. Прийняття нових Законів України «Про освіту» [1], «Про вищу освіту» [2] вимагає від закладів вищої освіти перебудувати свою роботу відповідно з вимогами часу, непинно удосконалювати якість освітнього процесу, впроваджувати нові навчальні технології, підвищувати рівень кваліфікації викладачів та рівень підготовки бакалаврів та магістрів до міжнародних стандартів.

Відповідно до викликів сьогодення в Українському державному університеті залізничного транспорту відбуваються зміни, які реформують навчальний процес відповідно до потреб сучасності.

Університет є закладом вищої освіти IV рівня акредитації, структура спе-

ціальностей якого відображає не тільки структуру залізничного транспорту. На цей час університет готує фахівців з 21 спеціальності, 56 освітніх програм.

Університет постійно розвивається. Все більш актуальним в суспільстві стає вивчення іноземних мов [3] та оволодіння інформаційними технологіями.

У зв'язку з цим в 2017 р. в університеті були відкриті дві нові спеціальності — 035 «Філологія» та 126 «Інформаційні системи та технології», відбулось збільшення ліцензованого обсягу по дев'яти спеціальностям. На теперішній час ліцензований обсяг для підготовки магістрів складає — 2645 осіб денної та заочної форми навчання.

Навчальну інфраструктуру університету складають п'ять факультетів, навчально-науковий центр гуманітарної

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА УПРАВЛІННЯ

освіти, 34 кафедри, у тому числі 19 випускових, Лиманська філія, Інститут перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів та центр міжнародних зв'язків.

Для забезпечення навчального процесу в університеті створена матеріальна база, що відповідає всім вимогам сучасної освіти. Університет розташований у чотирьох навчальних корпусах. До послуг студентів є шість гуртожитків. Забезпеченість студентів гуртожитком становить 100 % від потреби.

Кафедри мають спеціалізовані лабораторії для проведення лабораторних занять за всіма професійно-орієнтованими та спеціальними дисциплінами, обладнаними відповідним технічним оснащенням з фаху, мікропроцесорними пристроями — програмованими мікроконтролерами, сучасними стандартними контрольно-вимірювальними приладами.

Крім того, університет має 14 філій кафедр на підприємствах Південної залізниці, Харківського метрополітену, науково-виробничих об'єднань і банків.

В університеті приділяється постійна увага удосконаленню форм контролю

і засобів діагностики якості навчання студентів, у зв'язку з чим обладнуються нові лабораторії та комп'ютерні класи, збільшується кількість комп'ютерів, що дозволяє збільшити обсяги комп'ютерного тестування. За чотири роки кількість комп'ютерів, задіяних в тестуванні, збільшилася в п'ять разів — з 74 до 372. Кількість комп'ютерних класів за цей період теж зросла більше ніж в п'ять разів — з 7 до 43.

Організація якісного навчального процесу неможлива без висококваліфікованих педагогічних кадрів. На даний момент в штатному складі університету 428 викладачів. Серед них 280 кандидатів наук, 238 доцентів, в тому числі 53 доктори наук, 48 професорів. Із 34 кафедр університету 27 очолюють доктори наук, професори. Серед викладачів університету — четверо лауреатів Державних премій, 27 академіків Транспортної академії наук, 4 академіки, 14 членів-кореспондентів інших академій. Понад 70 співробітників мають звання почесного залізничника.

З метою покращення якісного складу науково-педагогічних працівників в уні-

верситеті діє програма «Кадри 2016 — 2020», яка характеризується такими показниками: за останні три роки захищено 11 докторських та 63 кандидатських дисертацій.

В університеті діють чотири спеціалізованих ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій, в яких приймаються до розгляду дисертації за 9 спеціальностями.

Важливим напрямком діяльності університету є наукова робота, яка ведеться згідно із Законом України «Про наукову та науково-технічну діяльність» [4]

Освітній процес минулого року характеризувався такими показниками. Диплом бакалавра отримали: за денною формою навчання — 548 осіб, у тому числі 38 осіб з відзнакою; за заочною формою навчання — 905 осіб, у тому числі 60 осіб з відзнакою. Випуск спеціалістів за денною формою навчання становить 277 осіб, за заочною — 557 осіб, у тому числі 31 особа з відзнакою. Диплом магістра за денною формою навчання отримали 96 осіб, у тому числі 33 особи з відзнакою, за заочною формою — 282 особи, у тому числі 24 особи з відзнакою.

В університеті розроблена і впроваджена в навчальний процес система професійно-практичної підготовки студентів. В 2017 р. проведена атестація університету на навчання студентів за програмами курсової підготовки за 11 робітничими професіями, що дозволило видати студентам свідоцтва державного зразка про

присвоєння робітничої кваліфікації. Незважаючи на складну економічну ситуацію в роботі залізниць, в цьому році був організований зведений студентський загін провідників пасажирських вагонів, слюсарів з ремонту рухомого складу, оглядачів вагонів та помічників машиніста на підприємствах Одеської, Придніпровської та Південної залізниць загальною кількістю 130 студентів.

За останні роки в Україні набула поширення тенденція до активного співробітництва між вітчизняними та закордонними закладами вищої освіти. Цьому процесу сприяли зміни в українському законодавстві, зокрема прийняття Постанови Кабінету Міністрів від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» [5]. Ці зміни дали можливість запровадити таку форму партнерства, як спільна підготовка бакалаврів і магістрів, що знайшло своє втілення у програмах «Два дипломи».

У рамках реалізації проекту Європейського Союзу Tempus IV «Магістр інфраструктури та експлуатації високошвидкісного залізничного руху в Україні» Університет співпрацює з Національною консерваторією мистецтв та ремесел (СНАМ, м. Париж, Франція). У 2015 р. партнери підписали умову про підготовку магістрів за програмою «Два дипломи» за спеціальностями: залізничний транспорт (освітня програма локомотиви та локомотивне господарство) та транспортні технології (освітня програма організація перевезень і управління на транспорті).

У 2017/2018 навчальному році вперше університет брав активну участь у програмі Європейського Союзу Еразмус+ з обміну викладачів і студентів з Технолого-гуманітарним університетом імені Казимира Пуласького (УТН, м. Радом, Польща). Продовжено співробітництво з Генеральним Консульством Республіки Польща в Харкові, в результаті якого реалізовано проект «Наше спільне європейське майбутнє» щодо технічного обладнання Українсько-Польського центру науки, освіти та культури. Підписано меморандум про співробітництво з Познанською політехнікою. Наш університет відвідали делегації викладачів та співробітників польських університетів-партнерів: Вища школа економіки (м. Бидгощ), Познанська політехніка (м. Познань), Вища школа управління охороною праці (м. Катовіце).

Викладачі університету проходили стажування у таких університетах:

- Вища школа бізнесу (м. Новий Сонч, Польща);
- Магдебурзький університет Отто фон Геріке (м. Магдебург, Німеччина);
- Сілезький технічний університет, факультет транспорту (м. Катовіце, Польща);
- Технолого-гуманітарний університет імені Казимира Пуласького (м. Радом, Польща).

Викладачі та працівники університету брали участь у міжнародних науково-тех-

нічних конференціях та у міжнародних форумах, виставках в Німеччині, Великобританії, Польщі, Словаччині, Литві.

Університет веде підготовку висококваліфікованих фахівців з числа іноземних громадян за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, магістра для інфраструктури залізничного транспорту та підприємств інших країн. В університеті навчаються іноземні громадяни з Азербайджану, Таджикистану, Туркменістану, Монголії, Грузії, Російської Федерації, Алжиру, Узбекистану. Контингент іноземних громадян становить 670 осіб, з них: денна форма навчання — 162 особи, заочна форма навчання — 508 осіб.

Випуск іноземних громадян у 2016/2017 році склав 228 осіб, з них бакалаврів — 177 осіб, спеціалістів — 39 осіб, магістрів — 12 осіб.

В 2017 р. були відкриті підготовчі курси, на яких протягом року іноземні громадяни навчаються українській мові та

іншим дисциплінам. На даний момент на підготовчих курсах навчається 23 слухачі з Гани, Алжиру та Марокко, а в 2018 р. їх вже налічується 103.

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2017 р. № 301 «Про організацію проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою» [6] на базі університету створено атестаційну комісію для організації та проведення атестації осіб, які претендують вступити на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою. Протягом 2017/2018 року пройшло атестацію 700 осіб.

Коллектив університету ставить перед собою завдання — не лише готувати висококваліфікованих спеціалістів, а й виховувати активних громадян України. В сучасних умовах ключову роль у виховному процесі відіграє патріотичне виховання. Робота в цьому напрямку спирається на Указ Президента України «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді» від 12 червня 2015 р. [7] та Указ Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки» від 13 жовтня 2015 р. [8].

Так, у лютому 2017 р. були проведені заходи, присвячені пам'яті Героя України, випускника нашого університету Владислава Зубенка, зокрема проведений вечір пам'яті героїв Небесної Сотні, відкрита лабораторія імені Зубенка та встановлена меморіальна дошка на честь героя.

Ряд заходів в університеті було присвячено пам'яті героїв Другої світової війни. Викладачі, співробітники, студенти університету взяли участь в урочистому покладанні квітів до пам'ятника учасникам другої світової війни. Протягом року були також організовані екскурсії до Дробицького яру та музею «Висота маршала Конєва».

Співробітники та студенти університету займались волонтерською діяльністю, організували збір речей постраждалими

від вибухів в Балаклеї, брали активну участь в днях донора і здавали кров для військовослужбовців Збройних сил України, які отримали поранення. Протягом навчального року відбулись зустрічі студентів університету з ветеранами АТО.

Кафедрами щорічно проводяться декілька заходів, спрямованих на підвищення знань української мови та збільшення культурного рівня студентів університету. Серед них слід виділити конкурси імені Петра Яцика та імені Тараса Шевченка, а також День української писемності. За останній рік відбулися літературні читання, присвячені річницям з дня народження Т.Г. Шевченка, І.Я. Франка, М.С. Грушевського, О. Гончара.

На виконання Указу Президента України №17/2016 від 22 січня 2016 р. «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 — 1921 років» [9] в Університеті були проведені конференції та круглі столи, присвячені 100-й річниці з дня створення Центральної Ради та початку української національно-демократичної революції, з дня проголошення Української Народної республіки, з дня бою під Крутами, з дня створення Української держави гетьмана П. Скоропадського.

Регулярно проводяться круглі столи, присвячені іншим актуальним проблемам політики та української історії. В листопаді 2017 р. був проведений ряд заходів, спрямованих на вшанування пам'яті жертв Голодомору.

На даний момент головними завданнями колективу Українського державного університету залізничного транспорту є удосконалення навчального процесу, подальший розвиток науково-дослідних робіт, підвищення ефективності роботи докторантури і аспірантури, зміцнення матеріальної бази розширення міжнародних зв'язків, зростання рівня використання інформаційних систем.

Література

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 №1556-VII [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Указ Президента України від 16.11.2015 № 641/2015 Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/6412015-19560>
4. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848 -VIII [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
5. Постанова Кабінету Міністрів від 12 серпня 2015 р. № 579 «Про затвердження положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248409199>
6. Постанова Кабінету Міністрів від 26 квітня 2017 р. № 301 «Про організацію проведення атестації осіб, які претендують на вступ на державну службу, щодо вільного володіння державною мовою» [Електронний ресурс] — Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/249955971>
7. Указ Президента України «Про заходи щодо поліпшення національно-патріотичного виховання дітей та молоді» від 12.06.2015 №334/2015 [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/334/2015>
8. Указ Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки» від 13.10.2015 №580/2015 [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580/2015>
9. Указ Президента України «Про заходи з відзначення 100-річчя подій Української революції 1917 — 1921 років» від 22.01.2016 №17/2016 [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/172016-19736>

20.12.2018